

Nattebarn

Petter og Sverre ønsker å møte andre som sliter, og tar med seg kamera ut i Oslos natte timer. Utstyrt med en god dose naivitet og spontanitet, ender de opp i uforutsigbare situasjoner sammen med ulike mennesker som etter hvert blir en del av filmen. Gjennom å lære om disse menneskenes livssituasjon, settes det i gang en terapeutisk prosess for Petter.

Regissørene Petter Aaberg (27) og Sverre Kvamme (25) debutterer med en film som lar publikum oppleve angst og skam på kloss hold, og den lar oss samtidig få være med på en transformativ prosess. Når Petter er i en skapelsesprosess med filmen og møter andre unge mennesker som sliter, klarer han å tenke mer konstruktivt og tankene og livet hans blir litt lysere. Nattebarn er en ekte, rå og usminket film om å velge livet. (Denne filmomtalen er utarbeidet av filmens distributør, men er noe bearbeidet av undertegnede.)

Se filmens trailer.

EGNETHET I SKOLEN

Nattebarn har fått aldersgrense 15 år. Medietilsynets begrunnelse for denne aldersgrensen er at filmen har "selvmord som tematikk, og inneholder scener med rusmisbruk og seksuelle handlinger som kan virke forstyrrende på barn." I skolesammenheng egner filmen seg derfor best på tiendetrinn og på videregående.

Filmen kategoriseres i sjangeren dokumentar, og varer i 1 time og 42 minutter. All tale er på norsk.

Det faglige arbeidet knyttet til visningen av Nattebarn, vil kunne bidra til å nå flere av lærerplanens kompetansemål, ikke minst i fagene norsk (språk/kommunikasjon), naturfag (kropp og sinn), samfunnsfag (individ og samfunn) og KRLE (etikk/moral). Fra høsten av (2020) er nye læreplaner introdusert gjennom Fagfornyelsen. Her er tre tverrfaglige temaer viet mye plass: Demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling - og folkehelse og livsmestring. Filmer som Nattebarn vil kunne egne seg spesielt godt til bruk opp mot sistnevnte tema.

Les mer [her](#).

I filmens rulletekst står det at hvis man ønsker å komme i kontakt med noen foran eller bak kamera, så kan denne e-postadressen brukes: nattebarn@indiefilm.no. Dette til orientering.

Filmstudieark

Forfatter: Per Olav Heimstad

Klassetrinn: [10. trinn, Videregående]

Fag: Norsk, Samfunnsfag, Naturfag, KRLE-faget

Tema: Død/sorg, Familie, Filosofi og etikk, Fremtidshåp og drømmer, Helse og rus, Identitet, Individ/gruppe, Menneskerettigheter, Omsorg, Naturfag, Oppvekst/familie, Seksualitet, Samfunn og individ

Fakta

Originaltittel: Nattebarn

Regi: Sverre Kvamme, Petter Aaberg

Roller: Petter Aaberg, Sverre Kvamme, Miriam Øyna, Emma, Monica, Oliver, Cormelia

Manus: Sverre Kvamme, Petter Aaberg

Genre: Dokumentar

Nasjonalitet: Norge

Språk: norsk

Produsent: Carsten Aanonsen, Even Benestad

Produksjonsselskap: Indie film

Musikk: Christoffer Berg, Tora

Vinter

Lengde: 1 t. 40 min.

Distribusjon: Indie Film

Produksjonsår: 2021

Aldersgrense: 15 år

Filmplakat:

OPPGAVESAMLING

Oppgavene under kommer ikke i en bestemt rekkefølge. Disse kan ulike faglærere og elever selv velge blant for å rette fagutbyttet dit man ønsker. Merk: Det er ikke tenkt at det skal jobbes med samtlige oppgaver. Hver enkelt lærer må gjerne, med utgangspunkt i egen elevgruppe, vurdere (og eventuelt korrigere) de ulike oppgavens vanskelighetsnivå og formuleringer. Velg også selv om besvarelsene skal skje skriftlig eller muntlig, og hvorvidt elevene skal jobbe individuelt eller i grupper. Mange av oppgavene passer også godt til klasse-/gruppediskusjon.

Flere av spørsmålene/oppgavene kan nødvendigvis ikke besvares ut fra informasjon fra filmen alene. Å i tillegg gi elevene tilgang til internett og ulike oppslagsverk vil være avgjørende. Langt fra alle spørsmål vil ha klare fasitsvar. Noen av spørsmålene/oppgavene henspiller på mindre fremtredende – men viktige – elementer i handlingen. Det bør derfor ikke være for stor avstand i tid mellom forarbeid, visning og etterarbeid.

Vurder om det er hensiktsmessig om skolens helsepsykeleier deltar på filmvisningen, og om hun/han etterpå skal delta på gjennomgangen av enkelte spørsmål/oppgaver.

FØR FILMVISNINGEN: DOKUMENTARFILM OG KILDEKRITIKK

I forkant av filmvisningen kan det med fordel snakkes sammen om hva som kjennetegner dokumentarfilmsjangeren. Ulikt fiksjonsfilm er ikke handlingen i Nattebarn oppdiktet, men for å få den til å fungere som filmfortelling, er de ulike film- og lydopptakene underlagt en bevisst regi fra filmskaperens side. Dette betyr at filmskaperne har valgt hva som skal være med i filmen, samt hva som skal utelates – og valgt innhold er igjen satt sammen med bevisst bruk av klipp, musikk, dramaturgi etc. Akkurat som i spillefilmer har derfor filmskaperne mulighet til å påvirke deg som publikummer i en ønsket retning. Dokumentarfilmsjangeren krever derfor et kildekritisk publikum i større grad enn ved visning av en fiksjonsfilm. Kildekritikk er en øvelse som elever skal stifte erfaring med i skolen, så ved visning av dokumentarfilmer vil det være lurt å sette av tid til samtale rundt om det er elementer ved filmen som man opplever uriktig, tilslørt, påtvinget, vridd eller feilplassert. Hva er troverdig, hva er det ikke?

A: PERSONENE I FILMEN - OG DET DE HAR Å STRI MED

- 1) Er Petter en alminnelig person? Snakk sammen i grupper om de sidene ved Petter som vi blir kjent med i denne filmen. Hvilke av disse sidene vil dere si er normale, og hva vil dere eventuelt si gjør at Petter skiller seg ut fra andre mennesker? Begrunn meningene dine.
- 2) Petter føler ofte at alt er mørkt og tungt, og han mister lysten på å leve, selv om han vet av erfaring at det alltid kommer gode og fine dager. Å gi suicidale mennesker god hjelp og oppfølging er en jobb for fagfolk innen psykiatri, men hvilke råd ville du ha gitt Petter når han har det som verst? Snakk sammen i grupper om dette.
- 3) Hva tror du er grunnen til at Monica valgte å skjære i armene sine når hun slet som verst med de vonde opplevelsene og følelsene hun har hatt?
- 4) Oliver, som spiller gitar i bandet Villmark, bruker rusmidler for å takle kjærlighets sorg. Hvor bra fungerer en slik strategi, tror du? Hvis du skulle anbefalt en annen metode, hva ville det ha vært? Snakk sammen i grupper om hvordan man kan takle kjærlighets sorg (den lidelsen det er mest sannsynlig at alle i løpet av livet blir utsatt for).
- 5) Cornelia sliter med heroinavhengighet. Hun synes det er vanskelig å forholde seg til følelsene sine uten å være rusa. Hva slags type hjelp er det hun trenger, tror du? Over hvor lang tid? Snakk sammen i grupper om dette.
- 6) I en scene ser vi filmskaperen Sverre gråte kraftig. Hvorfor? Skriv et kort svar på et ark, og så sammenligner du med hva andre i klassen har svart etterpå. Opplevde dere situasjonen hans likt?
- 7) Hvilke menneskelige kvaliteter er det Miriam har, som gjør henne godt egnet som Petter kjæreste, synes du? Hvorfor ønsker han – til tross for at hun har mye bra å tilby han – å gjøre det slutt med henne, slik han selv forklarer det i filmen? Snakk sammen om dette, og om hvilke kvaliteter dere synes det er viktigst å dyrke hos seg selv, når man ønsker å knytte seg andre mennesker.

B: FOLKEHELSE OG LIVSMESTRING

Folkehelse og livsmestring er et av de tværfaglige målene nedfelt i Fagfornyelsen (høsten 2021). Filmen Nattebarn vil enkelt kunne tilpasses et slikt temaarbeid, på kryss av ulike fag. (Involver gjerne skolens helsepsykeleier, eller en annen fagperson innen helse, ved arbeidet med disse oppgavene/spørsmålene.)

- 1) Alle mennesker opplever motgang i løpet av livet. Når livet er ekstra vanskelig kan det være fort gjort å ta dårlige valg. Snakk sammen i klassen om hva som er det lureste å gjøre når man synes vanskeligheter i livet tar overhånd. Hvem er det man kan og bør kontakte hvis man trenger hjelp med mørke tanker? I filmens rulletekst blir følgende hjelpeinstanser oppgitt:

LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord

Mental helses hjelpetelefon: 116 123

Kirkens SOS hjelpetelefon 22 40 00 40

(Disse tjenestene er gratis, og du vil kunne henvende deg anonymt, om du ønsker.)

2) Når Petter kite-surfer er han lykkelig. Han sier at han føler seg levende når naturen herjer med seg. På hvilke ulike måter kan opplevelser i naturen være sunt for hodet? Snakk sammen om hva dere selv vet og har opplevd; hvordan kan naturen være "medisin"?

3) Sverre og Petters filmprosjekt hjelper Petter til å holde fokus på noe meningsfylt som tar oppmerksomheten hans bort fra sine egne trøblete tanker. Musikeren Oliver bruker musikk til å få uttrykt tanker og følelser. Hvilke positive aktiviteter og kreative gjøremål kan man holde på med for å lettere få kontakt med og kontroll på tankene og følelsene sine? Snakk sammen, og gi hverandre i klassen tips til ulike hobbyer og lidenskaper som kan bidra til at man får det bedre med seg selv.

4) Hvordan kan man vite om noen har det vanskelig følelsesmessig? Kan man merke det på et menneske om han/hun er suicidal, driver med selvskading eller er rusmisbruker? Hvilke tegn skal man se etter – og hva bør man gjøre om man oppdager disse tegnene hos noen du omgås? Snakk sammen i grupper om dette.

5) Sverre og Petter, som har laget denne filmen, har gjort noe de færreste gjør. De har tatt kontakt med fremmede mennesker som de har skjært at sliter i livene sine, og så har de satt seg inn i disse menneskenes sorger, smerter og traumer. Evnen til å leve seg inn i hvordan andre mennesker har det, empati, kan trenes opp. Hva kan du gjøre for å bli mer empatisk, tror du?

6) Man må regne med å ha alle slags følelser i løpet av et liv, både gode og dårlige. Alle mennesker møter ulike utfordringer, og alle sliter i perioder - kanskje til og med den du tror at har det veldig bra. Hva kan dere som klasse bidra med, slik at skolen dere går på blir et godt sted å være for alle, hver dag, selv om man som elev (eller ansatt!) kanskje ikke alltid har det så lett? Snakk sammen om dette.

7) I filmens slutt får vi høre ulike personene si påstander som dette:

- Tankene dine er ikke farlige, men hva du gjør med dem.

- Det viktigste er ikke å gi opp.

- Det nytter ikke å synes synd på seg selv.

- Stå i følelsene dine.

(Parfrasert av undertegnede.) Har du selv noen slike mottoer/læresetninger/visdomsord som du ønsker å dele med andre? Alle i klassen kan lage hver sin tekstplakat, med et inspirerende budskap, som kan henges opp i klasserommet.

C: SEKSUALITET

Filmen handler i stor grad om hvor vanskelig det kan være å bli fortrolig med sin egen seksualitet. Flere av karakterene i filmen har gjort drastiske valg i livene sine, som følge av at man ikke har visst hvordan en skal takle eller forstå sin seksuelle identitet – og sine ulike seksuelle erfaringer, tanker og behov. Gradvis blir samfunnet vårt mer og mer åpent for å akseptere at det finnes ulike legninger og kjønnsidentiteter. Eksempelvis må det være lov til å si at det finnes langt flere som har klart å stå frem som bifile og homofile i dag, enn for ti eller hundre år siden. For at denne utviklingen skal fortsette i positiv retning, er det viktig at vi alle utvikler fordomsfrihet og forståelse, basert på både kunnskap og ønsket om å være empatiske overfor de som er forskjellige fra oss selv.

1) Hvilke ulike seksuelle legninger kjenner dere til. Hvilke av disse mener dere er akseptable og hvilke mener dere er uakseptable i samfunnet vårt. Snakk sammen i grupper. Begrunn synspunktene dine.

2) Emma forteller hun er født i feil kropp, og at hun har visst det siden 5.-6.-klasse. Hva menes med det å ha blitt født i feil kropp? Er det snakk om en "feiltagelse"? Diskuter.

3) Emma venter på å få operert bort penisen sin, erstattet av en vagina. Hvis man føler seg som en gutt i jentekropp, eller motsatt, hvor avgjørende vil det da være for denne personens identitet å få operert kjønnsorganet sitt, tror du? Snakk sammen om dette i par/grupper.

4) Petter forteller han føler på skam etter å ha hatt sex med menn. Hva er det han skammer seg over, tror du? At han har hatt sex med noen av samme kjønn som seg selv? At det har vært fremmede? Noe annet? Snakk sammen om dette.

5) I filmen ser vi Petter og Miriam ha sex med hverandre, og hun tar på seg et belte med en kunstig penis. Hvordan reagerte du/dere på dette? For hvilke mennesker kan dette være normalt, for hvilke mennesker kan dette være unormalt?

6) Mange mennesker bruker ord knyttet til kjønn og seksualitet som skjellsord. For eksempel er det ikke uvanlig å høre ord som "homo" bli brukt når noen ønsker å snakke nedsettende til andre. Hvordan er det i ditt skolemiljø? Bli slike ord brukt mellom elever på skolen din? Hva må til for at slike ord ikke blir brukt nedsettende? Snakk sammen i klassen.

7) Monica forteller hun er blitt utsatt for seksuelle overgrep. Etter dette har hun slitt med å forholde seg til følelsene sine, hun får angstanfall, og har blant annet tydd til selvskading. Hva kan et menneske gjøre for å leve best mulig med slike grusomme erfaringer? Hvem kan man kontakte, hvem kan man snakke med? Inviter skolens helsesykepleier til å diskutere hva man skal gjøre om en selv, eller noen man kjenner, er blitt utsatt for seksuelt misbruk. (Se også oppgave B-1.)

D: KREATIVE SKRIVEOPPGAVER

1) Dikt: Inspirert av filmen, skriv et dikt som passer til et av følgende tittelforslag.

- Broen og bølgene
- Dansende pixelface
- Mennesker om natten
- Det blir bedre
- Flytte sammen
- Flytte fra hverandre
- Telt i vinden
- ... eller velg din egen tittel.

2) Skildring: Velg en av følgende tre oppgaver.

- Lev deg inn i hodet til Petter når han i filmens aller siste del, når han har gjort vendereis til Lofoten, står og ser ned fra den brua han et år tidligere vurderte å hoppe fra. Skriv hvilke tanker du tror farer gjennom hodet hans.
- Lev deg inn i hodet til Oliver når han spiller konsert (med bandet Villmark). Skriv en skildring av hvilke tanker han har der han står på scenen.
- Lev deg inn i hodet til Miriam, og skriv en skildring av tanker hun har når hun pakker ned leiligheten etter at Petter har gjort det slutt.

NB! Teksten din skal ikke ha en handling, men konsentrer deg om å beskrive øyeblikket gjennom Petter, Oliver eller Miriams tanker, sanser og følelser. Gi teksten din en passende tittel.

E: DIVERSE

1) Hvilke ulike typer kjærlighet finner du eksempler på i denne filmen. Lag en liste, og etterpå sammenligner det du har skrevet med hva andre i klassen har notert.

2) Det er vanlig at mange mennesker utleverer privatlivet sitt på sosiale medier etc. Petter har laget en hel film hvor hans svakheter brettes ut. Han har sikkert tenkt nøye gjennom dette før han avgjorde hvordan filmen skulle bli. Hvilke argumenter for og i mot dette filmprosjektet tror du han vurderte før han bestemte seg for å utlevere seg selv på denne måten? Tror du han noen gang kan komme til å angre på at han laget denne filmen? Begrunn svaret ditt.

3) Oliver forteller at han har vært på "rehab". Hva betyr dette?

4) Monica fikk tatovert en tekst på armen sin, da hun var i Polen; denne: "Ikke ta deg sammen - det har du gjort lenge nå. Jeg vet at du kan - men hjelper det sånn egentlig? La meg holde deg - mens du faller fra hverandre - for en gangs skyld." Hvordan vil du oppsummere dette budskapet, og hvorfor tror du Monica ønsket akkurat disse ordene tatovert på armen sin?

5) Cornelia forteller at hun ikke er kristen, men at hun likevel, noen ganger, ber om håp. Hva tror du hun mener med dette? Kan man be om håp – og få det?

F: GENERELLE FILMSTUDIESPØRSMÅL

1) Hva handlet denne filmen om? Beskriv med bare noen få ord.

2) Hvilke ulike følelser ga filmopplevelsen deg? Gjorde noen av scenene i filmen deg glad? Ble du noen gang trist i løpet av handlingen? Flau? Sint? Fikk noe deg til å le? Gjorde noe deg redd? Følte du på noe tidspunkt ubehag? Reagerte andre i klassen på samme måte som deg? Snakk sammen om dette.

3) Hvorfor tror du de som har laget denne filmen hadde lyst til å fortelle akkurat denne historien?

4) Hvilke virkemidler har filmskaperne brukt for å få frem ulike stemninger? (Stikkord: klipp, musikk, tempo, farger, lys/mørke m.m.)

5) Skriv en anmeldelse av filmen. Fortell om hva du likte og hva du ikke likte. Begrunn synspunktene dine.

Send gjerne respons på dette filmstudiearket til mail@pohphoto.com. Takk!

Per Olav Heimstad (f. 1973) er adjunkt og har undervist i ungdomsskolen siden 1999. Han driver også enmannsfirmaet POHphoto (pohphoto.com) hvor han bl.a. jobber som fotograf, film-/musikkanmelder, tegneserietegner, forfatter og statist/smårolleskuespiller. Han bor i Åsgårdstrand.